

Specifika vzdělávání dětí a žáků skupinově integrovaných

2.4.1 Vzdělávání dětí a žáků umístěných v domovech pro osoby se zdravotním postižením

Česká školní inspekce realizovala v průběhu školního roku 2016/2017 specifický úkol zaměřený na vzdělávání dětí a žáků se zdravotním postižením umístěných v domovech pro osoby se zdravotním postižením. Jako DOZP jsou dále označovány všechny čtyři typy zařízení: domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy se zvláštním režimem, týdenní stacionáře a chráněné bydlení. Šetření bylo realizováno formou inspekčního elektronického zjišťování a prezenční inspekční činnosti a to jak přímo ve školách, tak v odloučených pracovištích v DOZP. Při prezenční inspekční činnosti navštívila Česká školní inspekce 6 mateřských a 40 základních škol.

Z inspekčního elektronického zjišťování provedeného v 455 mateřských, základních a středních školách zřízených podle § 16 odst. 9 vyplynulo, že ve školním roce 2016/2017 vzdělávalo alespoň jedno dítě nebo žáka se zdravotním postižením umístěného v domově pro osoby se zdravotním postižením 71 těchto škol. Nejvíce se těchto žáků vzdělávalo ve středních školách. Z hlediska typu postižení šlo v největší míře o děti/žáky s kombinovaným postižením, případně pouze s mentálním postižením. Co se týká složení ubytovacích zařízení podle typu, nejčastěji žily děti a žáci v domovech pro osoby se zdravotním postižením.

Detailnější inspekční elektronické zjišťování realizované ve školách, které v monitorovacím INEZ uvedly, že děti/žáky se zdravotním postižením z DOZP vzdělávají (5 mateřských a 54 základních škol), se zaměřilo již konkrétně na organizaci vzdělávání dětí/žáků se zdravotním postižením z DOZP, formy podpory těchto dětí/žáků a jejich zapojení do zájmové činnosti, spolupráci škol s dalšími aktéry (poskytovateli sociálních služeb, ŠPZ, zákonnými zástupci) a reflexi pedagogické práce.

Pokud to postižení dítěte/žáka umožňuje, probíhá jeho vzdělávání přímo v prostorách školy, nebo probíhá v detašovaném pracovišti v prostorách DOZP, případně mohou být oba způsoby kombinovány. V mateřských a základních školách převažovala denní účast dětí a žáků se zdravotním postižením z DOZP přímo ve školách, ve středních školách byla kromě denní účasti častou variantou také nepravidelná docházka, případně docházka nižší než jednou týdně. Přibližně pětina dětí a žáků se vzdělávala pouze v detašovaném pracovišti přímo v DOZP.

Děti a žáci, jejichž vzdělávání probíhalo přímo ve škole, se podle ředitelů často vzdělávali ve stejném rozsahu, jako ostatní děti/žáci. Z hlediska organizace výuky převládalo společné vzdělávání dětí/žáků z DOZP s ostatními dětmi/žáky (66,7 % MŠ, 77,4 % ZŠ). V ostatních případech byli buď všichni, nebo část dětí/žáků z DOZP umístěni v jedné samostatné třídě.

Dvě třetiny mateřských i základních škol nijak neupravují organizaci vzdělávání z důvodů souvisejících se vzděláváním dětí a žáků se ZP z DOZP. Zbývá třetina škol, která je upravuje, tak činí převážně úpravou harmonogramu vyučování, v menší míře dělením výuky do skupin. Inspekční pracovníci označili ve všech případech prováděné organizační úpravy za opodstatněné.

Účast dětí i žáků se ZP z DOZP na vyučování není v drtivé většině škol (80 % MŠ, 89,1 % ZŠ) limitována dopravou, případně jinými provozními podmínkami. Tam, kde podle škol dochází k limitování, školy jako překážku nejčastěji uváděly nedostatečné personální a technické (počet aut) podmínky.

Ve všech MŠ a většině ZŠ (83,6 %) se děti a žáci účastní vzdělávacích aktivit pořádaných mimo školu vždy, zhruba v každé šesté základní škole (16,3 %) se žáci se ZP z DOZP takových akcí neúčastní – jako důvod neúčasti tyto školy nejčastěji uváděly zdravotní stav žáků (závažnost, hloubka a kombinace postižení).

